

**A NÉMET NEMZETISÉGI GIMNÁZIUM
ÉS KOLLÉGIUM
OSZTÁLYFŐNÖKI - ÉLETVITEL TANTERVE
9/N - 12. évfolyam**

Osztályfőnöki - életvitel órák 9/N - 12. évfolyam

Óraszám: 176 óra

(A köznevelési törvény a tanévet 9/N-11. évfolyamon 36 tanítási hétben, a 12. évfolyamon 32 hétben állapítja meg)

Az osztályfőnöki - életvitel óra funkciói

- a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, az önnevelés iránti igényük felkeltésében, személyiségük stabilitásában, életpályájukra való felkészítésükben
- a szociális képességek (kapcsolatteremtés, kommunikáció, empátia, tolerancia, konfliktuskezelés stb.) fejlesztése, főként az osztályban megélt saját élmények bázisán
- szerepvállalás a tanulók iskolában és iskolán kívül szerzett élményeinek feldolgozásában, az ellentmondásos valóságban történő eligazodás segítségével, a felelős állampolgárrá nevelésben
- a tanórákon folyó egészségnevelés, környezeti nevelés és fogyasztóvédelmi nevelés kiteljesítése, tudatosítása
- az önálló, felelősségteljes, önfejlesztésre képes, a családi életre alkalmas ember nevelése, a társadalmi együttélés szabályait követő hozzáállás kialakítása

Az egyes témakörök és a hozzájuk rendelt fejlesztési célok

1. Önismeret

- a személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek

2. A tanulás tanulása

- a személyiségjegyekkel összehangolt egyéni tanulási, módszerek, eljárások kialakítása valamennyi tárgyban

3. Társas kapcsolatok

- készség és képesség a tartalmas, harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és ápolására

4. Konfliktuskezelés

- képesség a konfliktusok konstruktív módon történő kezelése a társas kapcsolatok minőségének javításában

5. Lelki egészség

- a lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, az ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakulása

6. Testi egészség

- az egészségnek mint alapértéknek az elfogadása, az egészségmegőrzés igényének felkeltése, az egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése, készség és képesség ezek leküzdésére

7. Viselkedéskultúra

- a mindennapi együttéléshez szükséges civilizációs szokások kialakulása és megszilárdulása

8. Pályaorientáció

- képesség a munkaerőpiacon történő eligazodásra, az egyéni vágyaknak, törekvéseknek a lehetőségekkel történő összehangolására

9. Jelenismeret

- eligazodás a jelen társadalmi változásokban, ellentmondásaiban, saját álláspont kialakítása a történésekkel kapcsolatban

10. Felelős állampolgár nevelése

- a jogok és kötelességek ismerete az iskolában és a társadalomban, a demokráciának mint értéknek az elfogadása, közös szabályok, normák alkotásához és működtetéséhez szükséges szemlélet kialakulása, az általánosan érvényes normákhoz, a kodifikált törvényekhez való konstruktív viszonyulása, igény és szándék a saját előítéletekkel való szembesülésre, ezek leküzdésére illetve a másság elfogadására

11. Globális problémák

- a világ problémái iránti egyéni felelősség belátása, a “gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan” gondolatának elfogadása, a világ dolgai iránti érdeklődés, a folyamatos tájékozódás iránti igény felkeltése

12. Életvitel

- környezettudatosságra, takarékosagra, tudatos fogyasztói magatartásra nevelés, a fenntarthatóság elvének követése; alapvető pénzügyi és gazdasági ismeretek, a vásárlói és fogyasztói érdekvédelem érvényesítésével, valamint a hivatali ügyintézésrel kapcsolatos ismeretek közvetítése

13. Hagyományörzés, a magyarországi német nemzetiség kultúrájának és szokásainak ápolása

- az intézmény speciális jellegéből adódóan az osztályfőnöki órák keretében is kiemelt helyet kell biztosítani a magyarországi német nemzetiség történetének, a hagyományörző és kultúraápoló munkának

Az osztályfőnöki óra a pedagógus és osztálya együttlétének óraterveben kodifikált intézményes kerete, amelynek jellege alapvetően különbözik a többi tanítási órától.

Ez az órátípus a későbbiekben körvonalazott funkcióit csak abban az esetben töltheti be, ha egy nevelési folyamat részévé válik.

A tanterv - az osztályfőnöki óra sajátos jellegéből adódóan - nem tartalmazhat követelményeket, hiszen ez a foglalkozási forma nem alkalmazható számonkérésre. Az osztályfőnöki óra tantervében szereplő tartalmak nem válhatnak ki más tantárgyakból elemeket, nem mentesíthetnek tantárgyakat, nem alkalmazhatók hagyományos ismeretközvetítésre. Az osztályfőnök lehetősége abban áll, hogy építve a szakórákon elsajátítottakra, elmélyítse, aktualizálja, értékmozzanatokkal ruházza fel a meglévő tudásanyagot.

Osztályfőnöki 9/N évfolyam

Óraszám: 1 óra/hét (36 óra)

Önismeret (4 óra)

Helyünk az új közösségben. Hogyan látjuk önmagunkat, illetve hogyan látnak bennünket mások? Erényeink felismerése, erősítése, a kiküszöbölhető hibák korrigálása, önmagunk elfogadása és elfogadtatása.

A tanulás tanulása (5 óra)

A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. Az eredményes tanulás mentálhigiénés feltételei. Az eredményes tanuláshoz szükséges képességek, attitűdök. Tanulási szokások, módok, technikák, az önismereten alapuló tanulási módszerek kimunkálása - a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása. (A különböző tantárgyak speciális metodikájának tárgyalásába érdemes bevonni a szaktanárokat.)

Társas kapcsolatok (4 óra)

Társas kapcsolatok az osztályban. Az együttes élmények, tevékenységek, közös célok közösségteremtő ereje. Feszültségek és konfliktusok tanulók és tanulócsoporthoz között.

A család mint az egyén elsődleges mikroközössége. Szükség van-e a házasságra, a családra? A család történelmileg kialakult funkciói. Konfliktusok a családban; ezek kezelésének, feloldásának lehetőségei. A serdülő sajátos szerepe a családban, felelőssége a családi élet légköréért. A csonka család problémái, kapcsolattartás a különélő szülővel. Távol a családtól (élet a kollégiumban).

Konfliktuskezelés (4 óra)

A konfliktus mint az emberi életben elkerülhetetlen és hasznosítható jelenség. (Célszerű a tematikai egység feldolgozását a tanulók élményeivel kezdeni, feltárni megélt konfliktusaikkal, saját konfliktuskezelési módszereikkel kapcsolatos stratégiáikat. A konfliktuskezelési technikák elsajátításához jól alkalmazhatók a drámapedagógia módszerei.)

Lelki egészség - mentálhigiéné (3 óra)

A serdülőkor mint a személyiség kialakulásának döntő szakasza; az életkorból adódó problémák, feszültségek. Képességeink és korlátaink tudata, saját idegrendszerünk, hangulataink ismerete. A szorongás, a stressz, a feszültség, a fáradtság oldásának technikái. A kudarcok tűrése, tanulságaik feldolgozásának, hasznosításának képessége.

Testi egészség (5 óra)

Az egészségmegőrzés igényének felkeltése, az egészség életmód szokásrendszerének kiépítése. Saját testünk, szervezetünk működésének ismerete mint az önismeret szerves része. A serdülés testi sajátosságai, a serdülőkori biológiai, pszichológiai érés folyamatának ismerete, megértése. Az egészséget fenyegető tényezők ismerete, törekvés ellensúlyozásukra. A betegségek megelőzésének módjai. Az egészséges életmód igényének felkeltése. Az iskolai és iskolán kívüli sportrendezvényeken való részvétel ösztönzése. (A személyes példamutatás fontossága, együttműködés a testnevelő kollégákkal.)

Viselkedéskultúra (5 óra)

Mindennapi kommunikáció: viselkedés, bemutatás, bemutatkozás, a kapcsolat kezdeményezése. Udvariassági formulák, illemszabályok jellegzetes helyzetekben. Generációs különbségek a viselkedéskultúrában.

(A különböző korszakok, népek és generációk udvariassági szabályait célszerű irodalmi szemelvények, esetleg filmrészletek segítségével szemléltetni.)

Hagyományőrzés; a magyarországi német nemzetiség kultúrájának és szokásainak ápolása (6 óra)

Az intézmény speciális feladataiból eredően a különböző rendezvényekre (nemzetiségi bemutatók, műsorok, svábbál, nemzetiségi karácsony stb.) történő felkészülés. (Szoros együttműködés az ének-zene szakos, valamint a táncokat betanító kollégával.)

A különböző műsorokra, rendezvényekre történő felkészülés során az osztályfőnökök nagymértékben támaszkodhatnak azokra a diákokra is, akik szűkebb pátriájukban pl. nemzetiségi tánccsoport vagy kórus tagjai, esetleg valamilyen hangszeren játszanak. A közös szereplések és az azokra történő felkészülés lehetőséget nyújtanak a különböző településekről, régiókból érkező diákok számára, hogy megismerjék egymás szokásait, táncait, énekeit. A nem nemzetiségi származású tanulók pedig - akik természetesen, szintén részt vesznek ebben a tevékenységben - a gimnáziumban töltött öt év után talán - pozitív értelemben - más emberként inthetnek búcsút iskolájuknak. Biztos, hogy ezek a tanulók felnőtt korukban sokkal megértőbbek, toleránsabbak lesznek a különböző kisebbségek, etnikumok irányában, és hozzájárulhatnak ezen a téren egy újfajta, az eddigieknél pozitívabb szemléletmód kialakulásához.

Természetesen ez a tevékenység csupán részben szorítható be a tanórai keretekbe, s mind a diákokra, mind az osztályfőnökökre fokozott terheket ró. Ez a pluszmunka azonban mindenképpen kamatozik, hiszen fontos szerepet játszik az osztályközösség kialakulásában, valamint abban, hogy a tanulók sokkal alaposabban megismerik egymást.

Ez a tevékenység szorosan kapcsolható a *Viselkedéskultúra*, a *Társas kapcsolatok*, valamint a *Felelős állampolgár nevelése* tematikai egységekhez is, pedagógiai hatása pedig szinte felmérhetetlen.

(Mivel ezen tevékenységi forma céljai, fejlesztési követelményei alapvetően minden évfolyamon ugyanazok, a továbbiakban ezek nem kerülnek külön meghatározásra!)

Osztályfőnöki 9. évfolyam

Óraszám: 1 óra/hét (36 óra)

Önismeret (3 óra)

Az önfejlesztés igénye, lehetősége és módjai. Az eszményképek és szerepük az önnevelésben. A szándék, a kitartás és a céltudatosság szerepe az önfejlesztésben.

Az önismerettel kapcsolatos beszélgetés köthető filmélményekhez, az erre önként vállalkozó tanulók önvallomásához. (Megfelelően képzett pedagógus vagy meghívott szakember önismeret-fejlesztő tréninget is tarthat az osztálynak. Az önismereti tréningen való részvételre azonban a diákok nem kötelezhetők!)

A tanulás tanulása (3 óra)

Kudarok a tanulásban, a kudarcok elviselése, okainak keresése, a saját felelősség belátása, a kudarcok tanulságainak hasznosítása az önnevelésben. Az egészséges önbizalom, ambíció, céltudatosság. Az iskolai tanulás során szerzett tapasztalatok elemzése, a folyamatos önértékelés, ennek szembesítése a tanárok és az osztálytársak véleményével.

Társas kapcsolatok (3 óra)

Az egyén és a közösség együttműködéséhez szükséges szabályok szerepének tisztázása. Az egyéni és a közösségi érdekek összefüggései, az érdekek egybeesése, ellentétei. Az érdekek képviselője, az érdekegyeztetés lehetőségei. A harmonikus társas kapcsolatok létrejöttéhez szükséges tulajdonságok, képességek. Az iskolán és a családon kívüli kötődések. Az ifjúsági szubkultúra hatásai: divat, beszédstílus, szabadidős programok, szokások, viselkedési formák.

Konfliktuskezelés (4 óra)

A konstruktív konfliktuskezelés feltételei: önismeret, saját tapasztalatok tanulságainak hasznosítása, saját felelősség belátása, pozitív önkép, egészséges önérvényesítés.

Lelki egészség - mentálhigiéné (4 óra)

Hogyan befolyásolják egymás véleményét a kortársak? Pozitív és negatív példák a kortársak hatására. A különböző társas környezetek milyen elvárásokat fogalmaznak meg az egyénnel szemben? Milyen társadalmi elvárások fogalmazódnak meg a diákok szerint a mindennapokban? A társadalmi elvárások milyen formákban jelennek meg: hogyan fogalmazódnak meg az értékek, a normák?

Testi egészség (4 óra)

Balesetek megelőzése, balesetvédelmi szabályok ismerete. Mi minden lehet az egészségre veszélyes, kockázatos dolog, továbbá mi lehet egészségforrás (ami védi vagy támogatja az egészséget)?

Viselkedéskultúra (4 óra)

Az ígéret, a megállapodás, a határidők betartása. Mások idejének, tulajdonságainak, nyugalmanak tiszteletben tartása. A kölcsön kapott értékek, tárgyak időben és sértetlenül történő visszaszolgáltatása. A testi és lelki erőszak kerülése és elutasítása.

Jelenismeret - Felelős állampolgár nevelése (6 óra)

Szűkebb pátriánk múltja, hagyományai, jelen problémái. A múlt és a jelen kapcsolata.

A civil társadalom kialakítása. Az emberek egyenlőségének elismerése, előítélet-mentesség. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok ismerete, gyakorlása, tisztelete.

Hagyományörzés; a magyarországi német nemzetiség kultúrájának és szokásainak ápolása (5 óra)

Osztályfőnöki 10. évfolyam

Óraszám: 1 óra/hét (36 óra)

Önismeret (2 óra)

Pozitív - negatív, reális - irreális énkép. A helyes önismeretre alapozott törekvés a saját testi, lelki és társas szükségletek mértéktartó és harmonikus kielégítésére, a személyiség folyamatos "karbantartására". Élettervek, karriertervek. Felelősség önnön személyiségünk, saját sorsunk alakításáért. Hit önmagunk erejében, önbecsülésre törekvés. A belső személyi autonómia kialakításának fontossága.

Társas kapcsolatok (3 óra)

A tartalmas partnerkapcsolat kialakulásának feltételei: önkéntesség, egymásra figyelés, a partner érzelmi, viselkedési szokásainak elfogadása, alkalmazkodás, felelősség, őszinteség stb. Hullámhegyek és hullámvölgyek a tartós kapcsolatokban; veszekedés, konfliktusok. A kapcsolat megszakításának kulturált formái.

(Mivel ezek a témák az egyén intimszféráját érintik, célszerű kívülről hozott, esetleg fiktív esetekkel bemutatni, ezek közvetítésével megvitatni a kapcsolódó problémákat.)

Konfliktuskezelés (4 óra)

Megfelelő kommunikációs készség, empátia, tolerancia, mások különbözőségének elfogadása. Az együttműködő magatartás kialakítása. Figyelmesség, tapintat, alkalmazkodási készség.

Lelki egészség - mentálhigiéné (3 óra)

Az önálló döntés képessége, a lehetőségek mérlegelése, személyes felelősségvállalás. Érzelmi jelenlét mindabban, ami történik velünk; a pozitív és negatív élmények feldolgozásának képessége. Saját magunk tisztelete, egyéniségünk vállalása. Az emberi kapcsolatok értékékként való elfogadása, érzékenység az emberi gesztusok esztétikumára iránt.

Testi egészség (3 óra)

Egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése, gyógyításuk. Dohányzás, mértéktelen kávé- és alkoholfogyasztás káros hatásai. Az alkoholizmus és a drogfüggőség kezelése. Beteg, gondozásra szoruló családtagok.

Viselkedéskultúra (3 óra)

Közlekedési kultúra. Tájékozódás ismeretlen városokban, országokban. A közlekedési szabályok ismerete. Magatartási követelmények gyalogosok, utasok és járművezetők számára. Az agresszivitás veszélyei, megelőzésének, kivédésének, kompenzálásának lehetőségei. Segítségnyújtás a balesetet szenvedőknek. A közlekedési szabályok megszegésének, a baleset okozásának hatósági és jogi következményei.

Pályaorientáció (3 óra)

Ki milyen pályát szeretne választani az érettségi után? A jövőbeni munkaterülettel, munkakörrel kapcsolatos elvárások. A munkakör betöltésének feltételei. Alkalmazotti és vállalkozói minőségben végzett munka. (A választandó pálya követelményeit kinek-kinek össze kell vetni saját személyiségjegyeivel; e ponton ez a tematikai egység szorosan kapcsolódik az *Önismeret* címűhöz. Vitaindításként aktuális újságcikkek, tv- vagy rádióadások szolgálhatnak.)

Jelenismeret - Felelős állampolgár nevelése (7 óra)

A hagyományok előremutató és visszahúzó szerepe. Nemzeti sorsfordulóink. Hazánk jelenlegi állapota és belátható jövője.

Nyitottság a hátrányos helyzetű rétegek ügye iránt, lehetőség szerinti bekapcsolódás problémáik megoldásába. Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.

(Az érettségi vizsgájukat 2016. január 1. után megkezdő diákok számára kötelező 50 óras, a közösség érdekében végzendő munkájuk hasznosságának tudatosítása!)

Globális problémák (3 óra)

Az emberiség globális problémái (környezetszennyezés, klímaváltozás, társadalmi egyenlőtlenségek stb.) mint minden egyes embert érintő gondok. A természeti környezet, az ökológiai egyensúly védelmének fontossága. A szűkebb és tágabb környezetünkben megnyilvánuló agresszivitás elleni fellépés.

Hagyományörzés; a magyarországi német nemzetiség kultúrájának és szokásainak ápolása (5 óra)

Osztályfőnöki - életvitel 11. évfolyam

Óraszám: 1 óra/hét (36 óra)

Konfliktuskezelés (2 óra)

A rivalizálás személyiségfejlődést segítő, illetve gátlásokat okozó és konfliktusokat eredményező formái. Az agresszivitás mint társadalmi (és világ) jelenség. Az agresszivitás lehetséges okai.

Lelki egészség - mentálhigiéné (3 óra)

A lelki kiegyensúlyozottságot veszélyeztető tényezőkkel szembeni tudatos védekezés, törekvés a káros hatások ellensúlyozására.

Párkapcsolati minták. Melyek azok a párkapcsolatok, amelyek megfelelnek az általános elvárásnak, melyek nem? Van-e összefüggés a kulturális, erkölcsi, vallási környezet és a közvetített minták között?

Testi egészség (2 óra)

A nem megfelelő táplálkozás egészségkárosító hatása. Az eltérő táplálkozási szokások okai: betegség (pl. lisztérzékenység), kulturális környezet (sok nyers étel fogyasztása), illetve az anyagi helyzet. A táplálkozási szokásokat befolyásoló tényezők: aktuális divatirányzatok, kiélezett élethelyzetek, média hatása.

Pályaorientáció (3 óra)

Tájékozódás a munkaerőpiacon, munkaerő-túlkínálat, munkanélküliség. Álláskeresési módszerek, technikák, az álláskeresés során követendő magatartási - viselkedési normák. piacképes és nem piacképes tudások: az idegennyelv-ismeret és a számítástechnika kiemelt jelentősége, a kreativitás fontossága.

Jelenismeret - Felelős állampolgár nevelése (4 óra)

A rendszerváltás óta eltelt időszak tapasztalatai. Többpártrendszer, parlamenti demokrácia. Gazdasági változások, privatizáció, vállalkozások, munkanélküliség. Ki hogyan éli/élte meg az elmúlt éveket?

Az EU-tagság előnyei és negatív vonatkozásai.

(E témakör kapcsán megkísérelhetjük felszínre hozni a diákok érzéseit, gondolatait a jelen időszerű eseményeiről, ellentmondásos történéseiről, jelenségeiről. A felmerülő témákról zajló viták az egymástól eltérő nézetek ütköztetését, a saját álláspont kialakítását is elősegíthetik.)

Globális problémák (3 óra)

Felelősségvállalás a jövő generációk sorsáért. A világon létező különböző nemzetek egyenjogúságának elismerése, egyetemes emberi jogok. A háború és béke kérdése a XXI. században. A nemzetközi terrorizmus elleni küzdelem fontossága. Kötelezettségeink a béke megőrzéséért folytatott küzdelemben.

Életvitel (16 óra)

Családi élet:

Családtípusok, családmodellek. Gyermekvállalás, a gyermekvállalással járó jogok. A gyermeknevelés céljai, módszerei, eszközei, a családtagok és az iskola szerepe a gyermeknevelésben. Gyermekjogok és kötelezettségek. A közös étkezések, programok jelentősége a családi közösség formálásában.

A háztartás mint gazdasági formáció

Családi munkamegosztás, munkaszervezés, napi, heti, havi házimunkák. A háztartási jövedelmek összetétele, eredete. A háztartás energiafogyasztása, az energiafogyasztás mérséklésének lehetőségei. Pénzbeosztás különböző életszakaszokban. A hitelek fajtái, feltételei, kockázatai.

Tudatos fogyasztói magatartás

Környezet- és egészségtudatos vásárlás. Szavatosság, jótállás és az ezzel kapcsolatos fogyasztói jogok és lehetőségek. Panaszügyintézés - a panasztétel lehetséges módjai.

Környezet- és egészségkultúra

Egészségvédelem, szűrővizsgálatok, orvosi ellátás igénybevétele. Higiénia, öltözködéskultúra, egészséges táplálkozás. A rendszeres testmozgás jelentősége. Állat-, természet- és környezetvédelem.

Életminőség

A szűkös anyagi körülmények között élő emberek támogatása, közreműködés életminőségük jobbá tételében. A fogyatékkal élők hivatali és önkéntes segítése.

Öngondoskodás

Felelős viszonyulás a jövőhöz; alapvető biztosítási fajták, szolgáltatások (élet-, vagyon- és felelősségbiztosítás).

Korszerű pénzkezelés, hivatali ügyintézés

Bankhasználati ismeretek; bankszámlák és bankkártyák típusai és a velük járó tudnivalók. A legfontosabb hivatalok és az ügyintézés lehetőségei. Internetes ügyintézés, információszerezés.

Hagyományörzés; a magyarországi német nemzetiség kultúrájának és szokásainak ápolása (3 óra)

Osztályfőnöki - életvitel 12. évfolyam

Óraszám: 1 óra/hét (32 óra)

Konfliktuskezelés (3 óra)

Az érdekek ütközése, érdekérvényesítés. Kompromisszum, konszenzus, vitakultúra, tárgyalási technikák. Demokrácia az osztályban, az iskolában; közös szabályok alkotása és működtetése, diákönkormányzat, a felelősség megosztása és vállalása.

Lelki egészség - mentálhigiéné (3 óra)

Az életminőség összetevői (munka, család, jövedelem, szabadidő, szórakozás stb.). Hogyan és meddig terjedhetnek célkitűzéseink a korlátozott lehetőségek között? Ki elégedettebb a sorsával - az örökké elégedetlen, új célokat kitűző vagy a sorsával kiegyező ember? (Ha az osztályban sikerült oldott hangulatot kialakítani, számítani lehet a diákok őszinte vallomásaira. Ennek feltétele az egymás türelmes meghallgatásának igénye, a bizalom, a diszkréció.)

Testi egészség (4 óra)

Szexuális kultúra; a szexuális élet megkezdése, biológiai és erkölcsi szempontok. Felelősségvállalás egymás iránt; a fogamzásgátlás módjai és kockázatuk. A gyakran váltogatott partnerkapcsolatok veszélyei. Az abortusz körüli viták. Szexuális rendellenességek, devianciák. A nemi betegségek és a nemi magatartás összefüggései.

(Speciális egészségügyi problémák, a szexualitást érintő kérdések megvitatáshoz célszerű meghívott előadót - orvost, biológia szakos kollégát - felkérni. A tudnivalók nagy része

elhangzik az érintett szakórán, de az egyéni problémák megbeszélésére ott nem nyílik lehetőség. Az ezt igénylő diákok kapjanak lehetősége a négyszemközti beszélgetésre.)

Jelenismeret - Felelős állampolgár nevelése (4 óra)

A demokrácia értékékként való elfogadása. Az osztálytársadalmi-, a csoport- illetve az egyéni érdekek összehangolására való készség és képesség. Gyermeki jogok, emberi jogok, diákjogok. Az egyes emberek személyiségi jogainak tisztelete. Érdekelismerés, érdekérvényesítés, készség a társulásra, önszerveződésre. A kisebbségi vélemények létjogosultságának elismerése. Igény az erkölcsös és kulturált politizálásra, vitára. A tévedés belátásának képessége, az ésszerű (nem elvtelen) kompromisszumra való alkalmasság.

Globális problémák (3 óra)

Európai identitástudat, európai hagyományok, az európai kulturális örökség. A kelet-közép-európai régió sajátos problémái, az Európai Unióhoz történt csatlakozásunk tapasztalatai. Honvédelem és erőszakmentesség. Az Internet szerepe a nemzetközi kapcsolatok alakulásában.

(A fiatalok számára különösen lényeges a személyes felelősség felismerése, a saját cselekvési lehetőség megtalálása - pl. a különféle szervezetekhez, csoportokhoz, közösségekhez történő csatlakozás esetén.)

Életvitel (12 óra)

Közlekedési rendszerek

Adott település közlekedési rendszere, a közlekedési infrastruktúra és a lakosság életmódjának összefüggései.

A közlekedési viszonyok társadalmi hatásai

A település közlekedési viszonyainak hatása a személyes életvitelre.

A közlekedés környezeti hatásai

A közlekedésből eredő levegőszennyezés. Az energiaigény és a levegőszennyezés mérséklésének lehetőségei.

Közlekedéskultúra

Udvarias, biztonságos közlekedés, szabálykövetés, baleset-megelőzés.

Életpálya-tervezés, munkavállalás

Személyes adottságok és az objektív lehetőségek. A személyes ambíciók, képességek, objektív lehetőségek komplex mérlegelése, a saját életpályára vonatkozó döntések meghozatala. Különböző megélhetési lehetőségek összehasonlítása; feltételek, körülmények, kockázati tényezők, ezek hatása az életminőségre.

Továbbtanulás

A szakmatanulási, illetve a felsőoktatási továbbtanulási lehetőségek, a jelentkezés, felvételi eljárás megismerése. Önképzés, távoktatás, felsőoktatási szervezési formák jellemzői.

Álláskeresés, munkavállalás, munkaviszony

Munkaviszony keletkezése, megszűnése, munkavégzés. A tanulói, hallgatói jogviszony melletti munkavállalási feltételek és kötelezettségek. Az álláskeresést segítő szervezetek, információforrások, álláskeresési technikák, eljárások.

Hagyományörzés; a magyarországi német nemzetiség kultúrájának és szokásainak ápolása (3 óra)